

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Dato: 13.03.2021

Arkiv: 25

[Journal]

Norsk Ergoterapeutforbunds høringsinnspill til NOU 2020:15 Det handler om Norge

Norsk Ergoterapeutforbund (Ergoterapeutene) har innspill til forståelsen av demografiutfordringer i distriktene, og forslag til løsninger for å sikre bærekraft. Innspillene retter seg spesielt mot utfordringer og løsninger knyttet til økning i antall eldre.

Eldre som ressurs

Økningen i antall eldre omtales oftest som en utfordring, en belastning for kommunene. Det er viktig å nyansere dette bildet. Flertallet i gruppen eldre er ressurser, blant annet ved å yte omsorg og en betydelig frivillig innsats i lokalsamfunnet. Eldre personer må også løftes fram som ressurser, ikke sykeliggjøres. Eldre vil, og kan, delta i samfunnet og bidra til fellesskapet. Utviklingen av et aldersvennlig lokalsamfunn krever holdninger og tilrettelegging som muliggjør deltakelse for alle, uansett alder. Det er til det beste for den enkelte og for samfunnet. En aktiv boligpolitikk, som legger til rette for egnede boliger hvor eldre bruker sine ressurser, er ett element i et aldersvennlig samfunn.

Behov for innovasjon i tjenestene

Ergoterapeutene mener at tjenestetilbudet i kommunene må endres. Hvis vi fortsetter å møte et økende antall eldre med pleie, omsorg og institusjonsplasser, vil vi få en uhåndterlig mangel på personell. Innsatsen må dreies mot mer vektlegging av ressursutløsende tjenester, som er helsefremmende og som vil gjøre flere i stand til å klare seg selv hjemme lenger.

Et grunnleggende prinsipp i ergoterapi er å utløse innbyggernes ressurser, og dermed bidra til en bærekraftig utvikling. Ergoterapeuter har kunnskap om samspillet mellom innbyggernes helse og deres hverdagsaktiviteter og deltakelse i eget nærmiljø.

Ergoterapeuters kjernekompetanse innebærer kartlegging og endring av samspillet mellom personer, deres hverdagsaktiviteter og omgivelser. På denne måten oppnås deltakelse og inkludering. Ergoterapeuter innleder innsatsen sin ved å stille spørsmålene: Hva er viktig for innbyggerne og hvordan kan de selv delta? Hvordan kan samfunnet og nærmiljøet utformes for å sikre inkludering og deltakelse?

Forebygging og rehabilitering må prioriteres i mye større grad for å møte de demografiske utfordringene i kommunene. Uten en vridning mot mer ressursutløsende tjenester vil ikke dagens og morgendagens helse- og velferdstilbud være bærekraftig.

Ergoterapeutene har et standpunktdokument om [Ergoterapi og bærekraftig utvikling](#).

Mangel på personell og kompetanse

Ergoterapeutene er enig i utredningens mål om at den relative veksten i helsepersonell reduseres i tråd med den demografiske utviklingen

Forslag til løsninger i utredningen er organisering, teknologi og flere sykepleiere og helsefagarbeidere. Vi mener at løsningen også må bestå i en styrking av ressursutløsende tjenester som ergoterapi. Når innbyggerne får mulighet til å delta og blir i stand til å klare seg selv, spares kostnader til mer krevende pleie- og omsorgstjenester.

SSB har i [Arbeidsmarkedet for helsepersonell fram mot 2035, Rapporter 2019/11](#) analysert behovet for ulike yrkesgrupper. Rapporten bekrefter utfordringen med at det utdannes for få sykepleiere, og at denne utfordringen forsterkes ved at det også er mangel på bl.a. ergoterapeuter. Det er en stor vekst i etterspørselen etter ergoterapeuter etter Samandlingsreformen. Noe av veksten kan tilskrives at ergoterapi har blitt en lovpålagt tjeneste. En annen årsak er kommunenes satsning på hverdagsrehabilitering, hvor ergoterapeuter har en sentral rolle. Dette er en tjeneste som fører til at flere kan bo hjemme lenger med redusert behov for pleie- og omsorgstjenester. Kommunene ser at ergoterapeuter bidrar til mer bærekraftige tjenester. Denne erkjennelsen gjenspeiles ikke i utredningens forslag til tiltak.

Sykepleiermangelen foreslås løst ved å øke utdanningskapasiteten. Parallelt med dette må løsningen bestå i å redusere behovet for pleie og omsorg. Da er det behov for mer tverrfaglig kompetanse, spesielt på helsefremming og rehabilitering hvor innbyggernes ressurser utløses så de kan mestre eget hverdagsliv i egen bolig så lenge som mulig. Flere ergoterapeuter i kommunene vil utløse ressurser hos innbyggerne og redusere behovet for kompenserende tjenester. Det vil være en viktig vridning av tjenestene i kommunene for å møte demografiutfordringen på en bærekraftig måte.

Med vennlig hilsen

Tove Holst Skyer (sign.)
forbundsleder

